

Razsvetljenstvo/najprej filo., loči se mat, fiz, astro, bio, kem. V 18. st. geo, zgo, ekonom. Nato še psih in soc. Najbolj znana Descartes in Newton. Razvoj **teorije o naravnem pravu**: 1. človek se rodi svoboden; 2. ljudje smo enaki pred zakonom; 3. člov. življ. je nedotakljivo. **Zahteve**: -odprava stanovskih pravic in podložništva; -odločanje ljudstva o drž. zadevah; -verska toleranca; -zmanjšanje vpliva kršč. cerkve na življenje. Poudarjanje razuma: Voltaire; Montesquieu (svoboda, enakost, bratstvo); Rousseau (polit. fil.); Diderot (Encikloped. znanosti, umetnosti in obrti). **Fiziokratizem** (obdelovanje zemlje): nove kulture, poljščine, konec 3let. kolobarjenja. Razsvetljeni **vladarji**: pruski Friderik II, ruska Katarina II, AO MT, Jožef II. MT pride na prestol s pragmatično sankcijo. Nasprotuje Friderik II, pride do vojne, AO izgubi Šlezijo. Upravne reforme -kresije (sodstvo, davki). Popis-terezijanski in jožefinski kataster. je patenti: robotni (3 dni tlake); nevoljniški (zaposlitev moških v mestu); tolerančni (svoboda vere). Ukinitev samostanov, priimki. **Hauptschulordnung** (1747): -osnovna (trivialka); -mestna (normalka); -hauptschul. Kasneje še licej. Pomen za **Slovence**: Pohlinov krožek (Slov. gramatika 1768); Zoisov krožek (A. T. Linhart-Poskus zgodovine Kranjse in ostalih J slovanov Avstrije). Vodnik: Pesmi za pokušino. Vpliv na kmečko življenje: vino., sadjarstvo, poljedelstvo, čebelarstvo, razvoj bivalnih prostorov, posode.